

Predgovor

Nepostojanje strategije razvoja industrijske politike na nivou države Bosne i Hercegovine iz koje bi se moglo vidjeti kakva je namjera države u toj oblasti, te da svako privredno društvo ili pojedinac zna koji mu je putokaz i kuda se treba kretati u svojim poslovnim namjerama, velika nezaposlenost radno sposobnih u Federaciji Bosne i Hercegovine, neizgrađenost konzistentnog privrednog sistema i fragmentni pristup u definiranju rješenja iz ove oblasti, nedovoljna uključenost banaka, instituta i drugih u proces prestrukturiranja, neizgrađenost mreže centara i drugih institucija podržavajuće privredne i druge infrastrukture dovelo je do neminovnosti i potrebe postojanja određenog dokumenta iz kojega bi se mogli vidjeti određeni pravci razvoja u industrijskoj oblasti. Cilj izrade „Razvoja industrijske politike u Federaciji Bosne i Hercegovine“ je da se dobiju odgovori na ta i druga pitanja, a imajući u vidu i stalno približavanje EU još više daje za pravo realiziranju ovog projekta.

Projektni zadatak je uradilo Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

Zadatkom su obuhvaćene sljedeće aktivnosti:

- nastale promjene u industrijskoj proizvodnji pod uticajem naučno-tehničkog i tehnološkog procesa u svijetu globalizacije, te njihov uticaj na razvoj industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine;
- retrospektivni presjek ekonomske i tehnološke slike FBiH (BiH) s analizom industrije i industrijske proizvodnje FBiH;
- dati puni profil industrijskog sektora u FBiH;
- analizirati ratna stradanja i obnovu industrije u FBiH;
- analiza industrije i struktura industrijske proizvodnje u FBiH po sektorima:
  - Metalni i elektro sektor;
  - Prerada drveta i industrija građevinskog materijala, nemetala i grafička Industrija;
  - Sektor tekstila kože i obuće;
  - Sektor Hemijske i farmaceutske industrije i
  - Sektor vojne industrije;
- dati presjek stanja proizvodnih programa, tehnologije i tehnoloških sistema, kao i moguće aktivnosti u vezi s revitaliziranjem i moderniziranjem tehnologija i tehnoloških procesa;
- stanje konkurentnosti u FBiH;
- izvršiti prepoznavanje unutarnjih i vanjskih ograničenja industrijske proizvodnje za tražene industrijske sektore;

- općedruštveno i ekonomsko stanje u industriji i industrijskoj proizvodnji u FBiH;
- analiza vanjskog ekonomskog okvira;
- poboljšanje unutarnjeg ambijenta kao faktora za razvoj industrijske proizvodnje;
- analiza postojećih institucija odgovornih za tehnološki razvoj FBiH i izgradnja jedinstvenog sistema za integriranje naučnih saznanja, novih tehnologija i nove proizvodnje izvozno-valorizirane;
- dati eksplicitno, za svaki industrijski sektor, moguće strateško-razvojne ciljeve u FBiH i definirati temelj za razvoj moderne industrijske proizvodnje uvažavajući postojeće resurse, trendove globalizacije i zahtjeve nove proizvodne filozofije i društva znanja;
- definirati glavne naučno-istraživačke razvojne procese i projekte koji će uticati i podržati industrijski razvoj FBiH u cilju sustizanja tehnološko razvijenih zemalja;
- definirati institucionalni razvoj FBiH (BiH) usmjeren na razvoj industrijske proizvodnje;
- analizirati i dati preporuke u načinu i vrsti poticaja industrijske proizvodnje, kao i obrta i preduzetništva u FBiH;
- ekonomski i pravni okvir stranih ulaganja i promoviranje izvozne orijentacije;
- mogući pravci djelovanja države za uklanjanje i ublažavanje tehnološkog zaostajanja i ograničenja u funkciji razvoja industrije i bržeg pristupa EU fondovima, te stvaranje uvjeta i ambijenta za modernu, profitabilnu, izvozno-orijentiranu industrijsku proizvodnju, i
- novi model industrijske politike usmjeren na tehnološko-industrijski razvoj FBiH.

Projekat „Razvoj industrijske politike u Federaciji Bosne i Hercegovine“ realizirao je konzorcij, koji čine: Mašinski fakultet Univerziteta u Sarajevu i Fakultet strojarstva i računarstva Sveučilišta u Mostaru. Konzorcij je dobio Projekat na međunarodnom tenderu, koji je raspisala Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na kojem su učestvovali jedan ponuđač iz Hrvatske i dva ponuđača iz Bosne i Hercegovine.

Rješenjem Federalnog ministra energije, rudarstva i industrije formirana je Komisija za praćenje projekta „Razvoj industrijske politike u Federaciji Bosne i Hercegovine“ od 11 članova sa zadatkom da prati izradu projekta prema projektnom zadatku.

U toku izrade Projekta održana su dva okrugla stola na kojima su učestvovali svi istraživači, veliki broj rukovodilaca anketiranih firmi, predstavnici privrednih komora, kantona i Federacije BiH, predstavnici kantonalnih ministarstava privrede i predstavnici Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije.

U Elaborat su ugrađene sve sugestije proizišle sa okruglih stolova.

U izradi projekta su učestvovala 45 istraživača sa pet univerziteta i sedam fakulteta iz Bosne i Hercegovine.

UČESNICI U IZRADI PROJEKTA

Voditelji Projekta: prof.dr. Ejub Džaferović, Mašinski fakultet Sarajevo

prof.dr. Milenko Obad, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar

Metalni i elektro sektor (Poglavlje 3)

- prof. dr. Himzo Đukić, **rukovodilac tima**, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- v. Prof. dr. Maida Čohodar, zamjenik rukovodioca tima, Mašinski fakultet Sarajevo
- prof. dr. Milan Jurković, Tehnički fakultet Bihać
- prof. dr. Ante Mišković, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof. dr. Remzo Dedić, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof. dr. Suad Hasanbegović, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.Prof. dr. Adil Muminović, Mašinski fakultet Sarajevo
- doc. dr. Mirna Nožić, Mašinski fakultet Mostar
- doc. dr. Aleksandra Kostić, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Ahmet Čekić, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Đerzija Begić, Mašinski fakultet Sarajevo

Sektor prerade drveta i industrija građevinskog materijala, nemetala i grafičke industrije (Poglavlja 4, 5, 6 i 7)

- prof. dr. Izet Horman, **rukovodilac tima**, Mašinski fakultet Sarajevo
- prof. dr. Ivo Čolak, zamjenik rukovodioca tima, Građevinski fakultet Mostar
- doc. dr. Nikola Vukas, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Nedim Škaljić, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Murćo Obućina, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Seid Hajdarević, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Dragan Katić, Građevinski fakultet Mostar
- Selma Bašagić, Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora BiH,
- prof.dr. Esad Kulenović

Sektor tekstila, kože i obuće (Poglavlje 8)

- prof. dr. Isak Karabegović, **rukovodilac tima**, Tehnički fakultet Bihać
- doc. dr. Adisa Vučina, zamjenik rukovodioca tima, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof. dr. Milan Jurković, Tehnički fakultet Bihać

Sektor hemijske i farmaceutske industrije (Poglavlje 9)

- prof. dr. Mustafa Burgić, **rukovodilac tima**, Tehnološki fakultet Tuzla
- prof. dr. Nusreta Džonlagić, zamjenik rukovodioca tima, Tehnološki fakultet Tuzla
- v.ass. mr. Sađit Metović, Mašinski fakultet Sarajevo

- v.ass. mr. Haris Lulić, Mašinski fakultet Sarajevo

Sektor vojna industrije (Poglavlje 10)

- v.ass. mr. Jasmin Terzić, **rukovodilac tima**, Mašinski fakultet Sarajevo
- doc.dr. Mirna Nožić, zamjenik rukovodioca tima, Mašinski fakultet Mostar
- prof. dr. Himzo Đukić, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- Jusuf Piralić, PRETIS Sarajevo
- v.ass. mr. Sabina Serdarević Kadić, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Alan Čatović, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass.mr. Mario Baškarad, Mašinski fakultet Sarajevo

Oblast – Industrijska politika i privredni razvoj

- prof. dr. Izet Bijelonja, **rukovodilac tima**, Mašinski fakultet Sarajevo
- prof. dr. Ante Mišković, zamjenik rukovodioca tima, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof.dr. Mugdim Pašić, Savjetnik na Projektu, Mašinski fakultet Sarajevo
- prof.dr. Aziz Šunje, Saradnik za ekonomska pitanja, Ekonomski fakultet Sarajevo
- prof. dr. Alija Cigić, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof. dr. Mehmed Behmen, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof. dr. Fikret Veljović, Mašinski fakultet Sarajevo
- v.ass. mr. Danijel Šogorović, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- v.ass. mr. Edin Kadrić, Mašinski fakultet Sarajevo
- v. ass.mr. Hadis Bajrić, Mašinski fakultet Sarajevo

Oblast – Strana ulaganja i sistem poticaja industrije

- prof. dr. Vojo Višekruna, **rukovodilac tima**, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- prof. dr. Nenad Brkić, zamjenik rukovodioca tima, Saradnik za ekonomska pitanja, Ekonomski fakultet Sarajevo
- prof. dr. Mehmed Behmen, Fakultet strojarstva i računarstva Mostar
- mr. Edin Jahić, TEMPUS BiH.